

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Αθήνα, 17-09-2020

Αριθ. Πρωτ. : 96864 - 17-09-2020

ΕΥΚΕ: 1402

Ταχ. Δ/νση : Νίκης 10, Σύνταγμα
Ταχ. Κώδικας : 105 63, Αθήνα
Πληροφορίες : Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο : 210 3742069
Fax : 210 3742063
Email : stateaid_unit@mnec.gr

Προς : Ειδική Υπηρεσία Διαχ/σης
Ε.Π. Περιφέρειας Ηπείρου
Πλατεία Πύρρου 1 - Διοικητήριο
452 21 Ιωάννινα

Θέμα: Διατύπωση γνώμης για το έργο με τίτλο «Δημιουργία "Κέντρου για το Παιδί"»

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. 2141/08-09-2020 έγγραφο της Υπηρεσίας σας

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και του συνημμένου επ' αυτού έργου με τίτλο «Δημιουργία "Κέντρου για το Παιδί"» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Ηπείρου, σημειώνονται τα εξής:

Α. Περιγραφή του υπό κρίση Έργου

Σύμφωνα με το Τεχνικό Δελτίο Πράξης του έργου προβλέπεται η Δημιουργία "Κέντρου για το Παιδί" στον Δήμο Ιωαννιτών, το οποίο θα παρέχει και θα αναπτύσσει πολύπλευρες δράσεις και προγράμματα κοινωνικής μέριμνας και κοινωνικής προστασίας. Το "Κέντρο για το Παιδί" θα περιλαμβάνει:

• ΚΤΙΡΙΟ 1. ΚΔΑΠ-ΜΕΑ

Θα κατασκευασθεί νέο κτίριο στην θέση του παλαιού ισογείου Κεντρικού κτιρίου, ακολουθώντας το περίγραμμα του υφιστάμενου κτιρίου. Το κτίριο αυτό, επιφάνειας 635.34 τμ θα έχει τον απαραίτητο εξοπλισμό ώστε να εξυπηρετεί αποκλειστικά τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και θα περιλαμβάνει όλους τους απαιτούμενους χώρους -αίθουσες-γραφεία για την εύρυθμη λειτουργία του. Το κτίριο θα διαθέτει υπόγειο επιφάνειας 175.30 τμ. το οποίο θα περιλαμβάνει βοηθητικούς χώρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

- ΚΤΙΡΙΟ 2. ΚΔΑΠ τυπικής ανάπτυξης

Θα κατασκευασθεί νέο κτίριο επιφάνειας 490.34 τμ, το οποίο θα έχει τον απαραίτητο εξοπλισμό ώστε να εξυπηρετεί παιδιά τυπικής ανάπτυξης και θα περιλαμβάνει όλους τους απαιτούμενους χώρους -αίθουσες-γραφεία για την εύρυθμη λειτουργία του.

- Υπαίθριος χώρος

Θα είναι κατάλληλα διαμορφωμένος και εξοπλισμένος και με γνώμονα την απρόσκοπτη μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία και θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: Στεγασμένους υπαίθριους χώρους, υπαίθριο χώρο παιχνιδιού με εξοπλισμό και όργανα (παιχνίδια) κατάλληλα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και από άτομα με αναπηρία, διαδρομές ποδηλάτου, χώρους πρασίνου και θέσεις στάθμευσης.

Το 2ο Υποέργο περιλαμβάνει την προμήθεια του απαιτούμενου εξοπλισμού λειτουργίας του "Κέντρου για το Παιδί".

B. Βασικές έννοιες που διέπουν τις Κρατικές Ενισχύσεις

Με βάση τα σημεία 5, 7, 12 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), ως κρατικές ενισχύσεις ορίζονται οι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές». Ως επιχείρηση θεωρούνται όλες οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί.

Οικονομική δραστηριότητα είναι η προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά. Δεν είναι απαραίτητο ο φορέας που ασκεί τη δραστηριότητα αυτή να επιδιώκει κέρδος αλλά αρκεί να ενεργεί σε κερδοσκοπική αγορά. Ακόμα και μη κερδοσκοπικές οντότητες μπορούν να χαρακτηρισθούν «επιχειρήσεις», εφόσον παρέχουν υπηρεσίες σε μία αγορά. Το γεγονός ότι μια δραστηριότητα δεν είναι οικονομικά αποδοτική δεν σημαίνει ότι δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα στο πλαίσιο των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Συνεπώς το ερώτημα εάν ένας φορέας ασχολείται με οικονομικές δραστηριότητες εξαρτάται από το εάν αυτές παρέχονται ή θα μπορούσαν να παρέχονται από άλλους φορείς έναντι αντιτίμου.

Όπως συνάγεται από τα παραπάνω, οι προσφερόμενες υπηρεσίες όπως αναφέρονται στο περιεχόμενο της πρόσκλησης συνιστούν οικονομική δραστηριότητα δεδομένου ότι παρέχονται ή θα μπορούσαν να παρέχονται από αδειοδοτημένους φορείς έναντι αντιτίμου. Συνακόλουθα, οι πιθανοί Δικαιούχοι της χρηματοδότησης που θα παράσχουν τις σχετικές υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τους διέπει, τον τρόπο χρηματοδότησής τους και από το εάν ο

χαρακτήρας τους είναι ή όχι κερδοσκοπικός, θεωρούνται επιχειρήσεις με την έννοια των κρατικών ενισχύσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι η *Επιτροπή* σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υπό κρίση υποθέσεων, το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης.

Αν και δεν είναι δυνατόν να καθοριστούν γενικές κατηγορίες μέτρων που συνήθως πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια, οι προγενέστερες αποφάσεις παρέχουν παραδείγματα περιπτώσεων όπου η Επιτροπή διαπίστωσε, υπό το πρίσμα των ειδικών συνθηκών της υπόθεσης, ότι η δημόσια στήριξη δεν ήταν ικανή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Τέτοια κριτήρια ενδεικτικά και όχι περιοριστικά μπορεί να είναι:

- α) η δραστηριότητα του δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής εντός ενός κράτους μέλους,
- β) η δραστηριότητα εκτιμάται ότι είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, καθώς τα παρεχόμενα αγαθά και υπηρεσίες απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό ήτοι απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς πελάτες, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (π.χ. γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη
- γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή
- δ) ο σκοπός του μέτρου που πρέπει να είναι άλλος από την αύξηση των δραστηριοτήτων του Δικαιούχου (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη)
- ε) να μην υπάρχουν ενδείξεις για ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες

Γ. Αξιολόγηση του Έργου

➤ **ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ**

1. Όπως προκύπτει από τη φύση και τα εγγενή χαρακτηριστικά μιας τέτοιας υποδομής, αυτή έχει περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής, υπό την έννοια ότι απευθύνεται στον τοπικό πληθυσμό και δεν στοχεύει να προσελκύσει παιδιά και λοιπούς εξυπηρετούμενους (ΑΜΕΑ) από άλλα κράτη μέλη,

2. Η συγκεκριμένη υποδομή θα λειτουργήσει στο Δήμο Ιωαννιτών στην Περιφέρεια Ηπείρου, για να εξυπηρετήσει σχεδόν αποκλειστικά κατοίκους του Δήμου.
3. Το «Κέντρο για το παιδί» δραστηριοποιείται μόνο στην τοπική αγορά και δεν θα συμβάλει, ούτε έμμεσα, στην ισχυροποίηση της θέσης του στη διεθνή αγορά, ώστε να το διαφοροποιήσει σε σχέση με ανταγωνίστριες επιχειρήσεις σε ενδο-ενωσιακό επίπεδο.
4. Οι υποδομές των ΚΔΑΠ αφορούν στην ανάπτυξη και λειτουργία δομών κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας για τη στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και μη, προσφέροντάς τους δυνατότητες δημιουργικής απασχόλησης, άθλησης ψυχαγωγίας καθώς και άλλων συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από τους κατοίκους του Δήμου Ιωαννιτών, συνεπώς δεν προβλέπεται ότι θα επηρεάσουν τις ενδο-ενωσιακές συναλλαγές.
5. Η ύπαρξη στατιστικών ή πραγματικών στοιχείων ή, γενικότερα, οποιαδήποτε πληροφορία ότι δεν υπήρξαν επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που να ενδιαφέρθηκαν να παράσχουν παρόμοιες υπηρεσίες στην ίδια περιοχή, αυτό αποτελεί ένδειξη ότι πρόκειται για δραστηριότητα που είναι απίθανο να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη.

Ωστόσο οι ανωτέρω πέντε (5) εκτιμήσεις και ότι επιπλέον υποστηρικτικό υλικό ή πληροφοριακά δελτία δυνάμει των αναφερομένων στο σημείο (Β) της παρούσας επιστολής προσκομίσει η ΕΥΔ ή/και ο Δικαιούχος πρέπει να τεκμηριώνουν/αποδεικνύουν τα αναφερόμενα για να μπορούν πειστικά να δοθούν σε κάθε αρμόδιο ελεγκτικό όργανο και να κατατείνουν στην αδιαμφισβήτητη «τοπικότητα» της πράξης δλδ της μη διατάραξης της ενιαίας αγοράς. Σε αυτή την περίπτωση δεν θα ισχύουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ και μπορεί να υποστηριχθεί ότι το έργο «Κέντρο για το παιδί» συνιστά μέτρο τοπικού χαρακτήρα που δεν είναι ικανό να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών/μελών και, επομένως, η χρηματοδότησή του δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση.

➤ **Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)**

Δεδομένου ότι, ο τοπικός χαρακτήρας ενός μέτρου κρατικής χρηματοδότησης προς μία επιχείρηση μπορεί να επηρεάσει ή όχι τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές αξιολογείται κάθε φορά ad hoc βάσει των παραπάνω κριτηρίων, ενδέχεται να προκύψουν στην πράξη και οριακές περιπτώσεις, όπου αυτό δεν θα είναι και τόσο σαφές.

Τόσο σ' αυτές τις οριακές περιπτώσεις όσο και σε κάθε άλλη περίπτωση που το μέτρο έχει μεν τοπικό χαρακτήρα, αλλά πιθανολογείται ότι, παρόλα αυτά, είναι ικανό να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές (επομένως, δεν έχει απλώς τοπικό αντίκτυπο), και καθώς βεβαίως πληρούνται και οι υπόλοιπες προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ, το υπό κρίση έργο αφορά σε κρατική ενίσχυση, η οποία όμως ενδέχεται τελικά να αξιολογηθεί ως συμβατή:

- είτε βάσει του ΓΑΚ (χωρίς κοινοποίηση), εφόσον εμπίπτει σε οποιαδήποτε κατηγορία που αυτός καλύπτει (σημειώνεται μάλιστα η νέα κατηγορία του άρθρου 56 για τις τοπικές υποδομές) και τηρεί τους όρους της
- είτε βάσει της Απόφασης 2012/21/ΕΕ της Επιτροπής (χωρίς κοινοποίηση) για αντιστάθμιση σε μικρές και κοινωνικές ΥΓΟΣ, εφόσον εμπίπτει σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 2 και τηρεί τους όρους της

Πιο δόκιμη απαλλακτική διάταξη για να χρησιμοποιηθεί σε περίπτωση που το έργο κριθεί κρατική ενίσχυση είναι να επιλεγεί η δέσμη μέτρων για τις ΥΓΟΣ, το οποίο αφορά σε υπηρεσίες που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία τις διακρίνουν από άλλες οικονομικές δραστηριότητες (όπως π.χ. κοινωνικές υπηρεσίες). Ελλείψει ειδικών κανόνων της Ένωσης που προσδιορίζουν το πεδίο για την ύπαρξη ΥΓΟΣ, τα κράτη μέλη διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον χαρακτηρισμό μιας συγκεκριμένης υπηρεσίας ως ΥΓΟΣ και τη χορήγηση αντιστάθμισης στον πάροχο υπηρεσίας.

Από την εργαλειοθήκη για τις ΥΓΟΣ που έχει παράσχει η Επιτροπή για την υλοποίηση έργων το ενδεχόμενο για το υπό κρίση έργο είναι η «Απόφαση ΥΓΟΣ 2012/21/ΕΕ». Προκειμένου να χρησιμοποιηθεί προϋποθέτει ότι υπάρχει Απόφαση Ανάθεσης κατά την οποία το δημόσιο αναθέτει σε έναν φορέα μία Υπηρεσία Δημόσιας Υποχρέωσης (εν προκειμένω μία «έκθεση τεκμηρίωσης ΥΓΟΣ» που θα είναι αναπόσπαστο μέρος της Απόφασης Ένταξης) όπου εν είδει σύμβασης κατ' ελάχιστον επιβάλλεται αναφέρονται ρητώς τα εξής:

- το περιεχόμενο (με αναλυτική περιγραφή της παρεχόμενης δημόσιας υπηρεσίας) και η διάρκεια των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας
- η επιχείρηση που επιφορτίζεται με την παροχή ΥΓΟΣ
- η περιοχή κάλυψης των υπηρεσιών ΥΓΟΣ
- η φύση ενδεχόμενων αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων που παραχωρούνται στην επιχείρηση ανάληψης της ΥΓΟΣ
- οι παράμετροι για τον υπολογισμό, τον έλεγχο και την αναθεώρηση της αντιστάθμισης, οι οποίες πρέπει να καθορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό και διαφανή τρόπο.
- ο μηχανισμός ελέγχου της αντιστάθμισης και αποφυγής υπεραντιστάθμισης, δεδομένου ότι η αντιστάθμιση δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό που είναι αναγκαίο για την κάλυψη όλων ή μέρους των δαπανών που προκύπτουν από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων καθώς και ενός ευλόγου κέρδους.

Ωστόσο το πιο σημαντικό τμήμα της «Έκθεσης ΥΓΟΣ» είναι αυτό που αναφέρεται στον χαρακτηρισμό της υπηρεσίας ως ΥΓΟΣ, δλδ στην επαρκή αιτιολόγηση του λόγου που πρέπει να επέμβει το κράτος/δημόσιο για να ρυθμίσει μία κατάσταση (στην Αγορά) που θεωρεί ότι είτε δεν υφίσταται (ως παροχή υπηρεσίας) είτε υφίσταται ελλιπώς και πρέπει να παρέμβει καθώς εκτιμάται ότι πρόκειται Υπηρεσία Δημόσιας Υποχρέωσης (Public Service Obligation). Στο σημείο

αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία δεδομένου ότι στην ίδια περιοχή δραστηριοποιούνται και άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες. Συνεπώς πρέπει στην σχετική έκθεση τεκμηρίωσης ΥΓΟΣ, το δημόσιο (περιφέρεια Ηπείρου) να στοιχειοθετήσει ότι το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών διαφοροποιείται από τις ήδη παρεχόμενες καθώς και ότι είναι τέτοιες που ένας φορέας που μεριμνά περί των ιδίων εμπορικών συμφερόντων δεν θα τις αναλάμβανε ή τουλάχιστον δεν θα τις αναλάμβανε στην ίδια έκταση ή υπό τις τις προϋποθέσεις που το δημόσιο απαιτεί.

Σε κάθε περίπτωση ισχύουν τα αναφερόμενα στην με αρ. πρωτ. 39499/ΕΥΚΕ5288/31-03-2017 επιστολή της Υπηρεσίας μας με θέμα «Οδηγίες σχετικά με την υποβολή εκθέσεων τεκμηρίωσης στο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας (ΥΓΟΣ)», η οποία έχει κοινοποιηθεί στις Δ.Α.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οργάνωσης,
Διοικητικής & Τεχνικής Υποστήριξης

Κ.Α.Α.
ΜΗΝΑ ΜΑΡΙΑ

Η Προϊσταμένη της ΕΥΚΕ

Ζωή Γεωργοπούλου

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Γραφείο Προϊσταμένου ΕΑΣ
- Ε.Υ.Κ.Ε.